

הרצל בתקשורת

דוח תקופתי (דצמבר 2018)

מאת ד"ר אנטון ברקובסקי

בעיתונות

ב"ישראל היום" פורסמה כתבה על הרומן הגרפי (קומיקס) מאת קמיל דה-טולדו, בו הגיבור הראשי הוא הרצל הצעיר, שנלחם באויבי העם היהודי באירופה ומדרבן את הרעיון הציוני. בראיון שהעניק התייחס מחבר הספר לסוגיות בציונות המודרנית והדגיש עד כמה תורתו של הרצל נכונה גם בימינו לאור האנטישמיות ושנאת ישראל.¹

ב"מקור ראשון" הופיעה ביקורת נוקבת כלפי האוניברסיטה העברית שלאחרונה הסבה את שפת הלימודים לאנגלית. הכותב הזכיר את נאומי הפתיחה של האוניברסיטה (שנשאו בעברית), את ביקורו של איינשטיין בו נאם בצרפתית אך השתמש בכמה מילים עבריות, את הרצל שאותו הזכירו בטקסים הרשמיים ואת התפקיד המכריע של האוניברסיטה ושפת הלימוד בה במישור הלאומי, התרבותי והמדעי לעם ישראל בארץ ובגולה.²

לרגל ביקור שר הפנים האיטלקי בארץ, הידוע בדעותיו הקיצוניות ובהתנגדותו הנחרצות להגירה לא חוקית לאירופה, פורסמה כתבה ב"הארץ" שהדגישה את הבעייתיות של החיבור בין הנהגת ישראל לבין גורמי ימין בעולם, שלא פעם התאפיינו בדעות אנטישמיות מובהקות. תוך ניתוח התופעה, הקשריה התיאולוגיים וההיסטוריים שלה, ציין המחבר כי מדובר ב"משבר הליברליזם" בעולם. עוד הזכיר, שגם בימי הרצל השתמשו אבות הציונות בדעות האנטישמיות של מנהיגי העולם דאז כדי לקדם את הקמת המדינה היהודית ולעודד עלייה ארצה.³

במסגרת רובריקות "פינת רחוב" ו"איפה אתם חיים" ניתנה התייחסות לרחוב קרמניצקי בפתח תקווה ולרחוב וולפסון בתל-אביב. קרמניצקי היה בין חלוצי תחום החשמל האזרחי באירופה שהתחבר לרעיונותיו של הרצל, נהיה לחברו וסייע לו בדרכים מגוונות,⁴ ווולפסון היה עוזרו האישי ויורשו הפוליטי של הרצל.⁵

ב"ג'רוזלם רפורט" פורסמה כתבה שסוקרת את השפעתם של שני קצינים יהודיים על הרצל ורעיונותיו. הראשון - אלפרד דרייפוס - פטריוט צרפתי ויהודי מתבולל, שבפומבי התכחש ליהדותו, ושמשפטו הוביל להגברת האנטישמיות ולהתעניינות של הרצל בשאלה היהודית. השני - אלברט גולשמיד - קצין בריטי, גם

¹ רובינשטיין, עדי. "הרצל נתן ליהודים להיות מה שהם". *ישראל היום! השבוע* (2018.7.12), עמ' 23.

² גולדקלנג, אורלי. מוציאים לשון. *מקור ראשון - דיוקן* (2018.7.12), עמ' 4-5.

³ שילון, אבי. זה לא רק "משבר הליברליזם". *הארץ* (2018.10.12), עמ' 11.

⁴ עציון, שמאי. רחוב קרמניצקי יוחנן - פתח תקווה. *העיתון שמחבר 471* (2018.13.12), עמ' 8.

⁵ רבינו, יותם. איפה אתם חיים. רחוב וולפסון. *תל אביב Time Out* (2018.13.12), עמ' 45.

פטריוט של מדינתו ויהודי מתבולל, אך בשונה מקודמו הוא כן התעניין במורשת היהודית, לא זנח אותה ורצה לגרום לשינוי במעמד של עמו.⁶

ב"ישראל היום!" פורסמה כתבה קצרה על בוריס שץ - אמן, מקימה של "בצלאל", שהושפע רבות מאוטופיה הרצליאנית וכתב אחת משלו.⁷

פרופ' אוריאל רייכמן העביר ביקורת נוקבת כלפי "קרטל" האוניברסיטאות בארץ ושיבח את המוסד שאותו הקים ומנהל - האוניברסיטה הפרטית הראשונה בארץ - המרכז הבינתחומי הרצליה. לטענתו, הוא מכשיר במוסדו את מנהיגי העתיד. את הביקורת שילב רייכמן עם ההיסטוריה של הצלחת המוסד ובסיפורו האישי - של הילד שגדל בתל-אביב בפלא של "מדינת היהודים", שהתחנך באידיאלים ציוניים, התגייס לצנחנים ועשה קריירה מדהימה.⁸

⁶ Kalev, Gol. Herzl and Zionism, from France to Britain. *The Jerusalem Report* (14.12.2018), pp. 28-30.

⁷ יעקבי, ליאור. היו זמנים. ישראל היום! (23.12.2018), עמ' 28.

⁸ פרץ, סמי ודטל, ליאור. "מרכז הבין-טחונים? אנחנו התשובה לנפיחות האקדמית". *הארץ* - The marker week (31.12.2018), עמ' 24-27.